

108 129

108 129

XXXI.

1934. MÁRC.—ÁPRILIS

2. szám (297)

ERDÉLY

HONISMERTETŐ FOLYÓIRAT

AZ ERDÉLYI KÁRPÁT-EGYESÜLET ÉS MUZEUMÁNAK
ÉRTESITŐJE

SZERKESZTI:

DR. FERENCZI SÁNDOR

BCU Cluj / Central University Library Cluj

KIADJA AZ ERDÉLYI KÁRPÁT-EGYESÜLET

CLUJ—KOLOZSVÁR, 1934.

Egyes szám ára 20 lei.

TARTALOM:

	Oldal
<i>Dr. Balogh Ernő</i> : Tagtársainkhoz!	25
<i>Dr. Tulogy János</i> : A turistaság jubiláris esztendeje	26—27
<i>Dr. Gergely Endre</i> : Az „Erdélyi Kárpát Egyesület” osztály- alakításai a folyó évben	28—32
<i>Dr. Balogh Ernő</i> : Titkári beszámoló az 1933. évről az EKE 1934. április 15-én tartott közgyűlésén	32—38
<i>Malek József</i> : Az EKE turista szakosztályának kirándulási ter- vezete az 1934. évre	38—39
<i>Ferenczi Sándor</i> : Sziklakarcolatok	40

HIREK

Fejedelmi adomány. - Gyéresi sodronyipar r. t. ajándéka. - Uj alapító tagok. — Torda-hasadéki menedékházunk. — Az oravicai (krassói) osztály megkezdette működését. — Az EKE régi folyóiratainak és kiadványainak kimutatása. — A retyezáti nemzeti park. — Alakulóban van a Román Turista Szövetség. — Foto-kiállítás Cluj-Kolozsváron. — EKE propaganda kirándulása a Gutinr- a és Roszáj-ra. — C. F. R. kedvemény megérkezett. — Eladó a „Kányafői” kilátó. — Május 5-én Aradon propaganda előadás. — Junius 3-án Torda-hasadéki menház alapköletétel. — A kéményseprő barlang feltárása. Anyanyelvünk. 42—44

AZ „ERDÉLY” SZERKESZTŐ BIZOTTSÁGA:
Dr. Tulogy János, Dr. Roska Márton, Dr. Balogh Ernő, Merza Gyula, Orosz Endre
Kelemen Lejos, Balázs Ernő.

AZ „ERDÉLY”

az Erdélyi Kárpát-Egyesület kiadásában jelenik meg évenként 6 számban, két havonként másfél ívnyi terjedelemben. Az Erdélyt az Egyesület alapító és rendes tagjai tagdíj fejében kapják. Előfizetési ára nem tagoknak 120 lei. Egy-egy füzet ára 20 lei.

Előfizetők, lakáscímek, kéziratok és a folyóirat igénybe vételére vonatkozó tudakozódások az Erdélyi Kárpát-Egyesület titkári hivatalához (Cluj, Str. Matei 3.) Kárpát-Múzeum intézendők. Egyelőre csak rövidebb dolgozatok közreadását eszközölhetjük.

ERDÉLY

HONISMERTETŐ FOLYÓIRAT

Tagtársainkhoz!

Feltűnő lesz, hogy az „Erdély”-nek ez a száma a megszokottnál szegényesebb formában kerül tagtársaink kezébe. Mostanában megtörténik ez más folyóirattal is, amikor ha a szembeszökő leegyszerűsítést egyáltalában indokolják, az rendszerint az előfizetési díjak hiányos befizetésére s az általános rossz gazdasági viszonyokra való hivatkozás szokott lenni. Nem dicsekedhetünk, hogy eme bajok egyikét se érezzük, de azt sem panaszkodhatjuk, hogy anyagi viszonyaink nem engednék meg folyóiratunk eddigi színvonalának megtartását.

Kirándulók a menház romjánál, ahova az új menedékház épül

Bizonyos leegyszerűsítésre azonban mégis kényszerítve vagyunk, mert egyesületünk anyagi erejét a tordai hasadék mellett, menházunk építése nemcsak a végletekig veszi igénybe, hanem e célra a költségek előteremtése teherbirásunkat is felülmúló súlyos gondot okoz. Ez folyóiratunknak még fokozottabb összevonását, sőt időleges beszüntetését is megokolná, ha nem gondolnánk arra, hogy ezáltal tagjainkkal szorosabb kapcsolatunk lazulna meg és ha nem számítanánk arra,

hogy mostani nehéz helyzetünkben turista testvéreink és jóakarató barátaink nem hagynak támasz nélkül.

Ha erre nem számítanánk, az bántó feltételezése volna annak, hogy tagtársaink saját javukat sem látják be. Hiszen más turista egyesület menházaiban kedvezményt kívánni nem is ildomos addig, míg kölcsönösséget nem nyújthatunk, eddig pedig ezt nem tehattük. Ha tagtársaink csak azzal a különbséggel áldoznak most közös vagyunkunk létesítésére, amennyivel többet fizettek a múlt években más egyesületek menházaiban kedvezmény híjján, nekünk ennyi már elég.

Épülő menházunk tehát nem hivalkodás és nem parádé, mint ahogy nem voltak azok régi menházaink sem, melyeket azonban az idők viharai elsodortak. Mostani vállalkozásunk fogja beigazolni, hogy regenerálódásra képes életerős szervezet vagyunk-e, vagy nem, hogy hasonló egyesületek versenyében bírjuk-e az iramot, vagy hátramaradva szégyenletes tespedés lesz-e szomorú jövőnk s hogy van-e bennünk annyi alkotó erővel párosult önértzet, mely nem engedi, hogy mélyen mások alatt maradjunk, mint idegen vagyunkok adófizető vallusai.

Magának ad, aki ad, maga javát is szolgálja, aki vállalja a gyűjtés áldozatos munkáját s egyesületünk sivar jövőjének szomorú útját egyengeti, aki nem hallja kérő szavunkat.

Az EKE központja nevében

Dr. BALOGH ERNŐ

főttitkár.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A turistaság jubiláris esztendeje.

Irta : dr. Tulogdy János

Az 1933-as év sok, nagy turistaegyesületnek jubiláris éve volt.

Alapításának 70. ik évfordulóját érte meg a Schweizer Alpen Club (SAC) 30,369 taggal, 125 menházzal és a Club Alpino Torino néven alakult, 1867 óta Club Alpino Italiano (CAI) néven dolgozó olasz turista egyesület, melynek 45,000 tagja, 350 menedékháza, kintű turista-utjai és az Abruzzokban nemzeti parkja van.

Megalakításának 60 éves jubileumát ülte meg a Deutscher und Österreichischer Alpenverein (DOAV). Ez ma a legnagyobb turista egyesület, melynek Ausztriában 108 osztálya 106,000 taggal, Németországban 311 osztálya 114,000 taggal működik.

A 60.-ik évét ünnepelte még 24 osztállyal, 10,000-en felüli taglétszámmal a Towarzystwa Tatrzańskie (TT) a Lengyel Tátra Egyesület, mely a Dunajec mellett nemzeti parkot gondoz és a Késmárkon megalakult Karpathenverein a Poprádon, Ótátrafüreden rendezett ünnepségek, kiállítás, sziklamászó tanfolyam és turák rendezésével.

Úgyancsak hat évtizedes multját jubilálta az 1873-ban Ótátrafüreden megalakult első magyar turista egyesület: a Magyarországi Kárpát Egyesület.

Az egyesület bölcsője a Magas Tátra alján ringott, ahol a feljegyzések bizonyossága szerint Késmárkon már 1565-ben rendeztek turista kirándulást a Magas Tátrába.

A Magyarországi Kárpát Egyesületet — a kis mustármagot — az anyaföld táplálta és táplálja, lelkes férfiak ápolták és ápolják hat évtized óta — terebélyes fává nőtt, melynek több mint háromszáz gyümölcse, turista alkotása fejlődött.

Elhintett magvaiból annyi turista egyesület és sport egyesület turista alkotása sarjadzott ki, hogy két évtizeddel ezelőtt egyesültek a Magyar Turista Szövetség kötelékébe. A Szövetség keretébe ma több mint hetven turista egyesület, szakosztály tartozik, melyeknek taglétszáma felülmúlja a 30,000-et.

A Magyar Turista Szövetség vándorgyűlés tartásával, kilátótorny és menedékház avatásával, jubileumi közgyűlés, turavezető tanfolyam, előadások tartásával és szövetségi mintatura rendezésével ünnepelte meg a nevezetes évfordulót.

Az elmúlt évben érte meg a Magyar Si Szövetség megalakulásának húsz éves fordulóját, melynek emlékére Hensch Zoltán szerkesztésében: „A magyar sísport 1913–1933 közt” című 312 oldalas gyönyörűen illusztrált, tartalmas könyvet adtak ki.

A Magyar Turista Egyesület (MTE) dr. Cholnoky Jenő elnökelete alatt szintén 1933-ban negyvenöt éves fennállását azzal ünnepelte meg, hogy a Budapest melletti gyönyörű kilátású Dobogókő 1898-ban épült br. Eötvös Lóránd menedékházát a kor igényeinek megfelelően átépítette.

A Sopronban székelő Dunántúli Turista Egyesület alapításának 30 éves fordulóját érte meg.

A hat évtizedes multra visszatekintő magyarországi turistaság gyönyörű folyóirataival (Turistaság és Alpinizmus, Turisták Lapja) és turáin neveli a turistákat. Turista utakkal behálózza, menedékházakkal ellátja Magyarország területét, feltárja kutatja barlangjait, főképen a már világhírű aggteleki barlangját.

A magyarországi turistákat ma 50 modern menedékház, 21 kilátótorny, 81 foglalt forrás várja összesen 3500 km. épített, jelzett, fenntartott turista-út legszebb részein. A Magyar Turista Szövetség igyekszik a turistaságot törvénnyel rendezni, turavezető-, magashegycsúcs-tanfolyamokat tart, turista térképeket, kalauzokat ad ki. Tagjai közt bevezette a díjtalan turista orvosi vizsgálatot, menedékházakban ügyeletes orvosi szolgálatot tart, tagjait a turistaság gyakorlása alatt bekövetkező baleset és halál esetére jelentékeny összegig biztosítja. A magyarországi turistaság nemzetközi viszonylatban is nagy sikereket ért el.

* * *

A jubiláló turista egyesületeknek kívánunk további munkáik, céljaik megvalósításához turista hitet, erőt, kitartást; kívánunk ott Isten legszebb templomában a természetben sok-sok igazi ünnepnapot.... Jó utat!

Az „Erdélyi Kárpát Egyesület“ osztály- alakításai a folyó évben

Az EKE gazdasági- és propaganda szakosztálya ez évben 4 osztályt szervezett be és pedig febr. 18-án *Oravicán* a krassói, márc. 11-én *Sepsiszentgyörgyön* a háromszéki osztályt, majd márc. 12-én *Csikszeredában* propaganda-előadást tartott, mely után a csiki-osztály márc. 25-én megalakult, melyen azonban a központ képviseltetése közbejött akadályok miatt elmaradt, — végül ápr. 13-án, *Nagyenyedén* a pilisi osztályt. Ezen osztály-alakításokról a következőkben számolhatunk be

Csiksomlyó a csiki medence peremén

■ ■ Oravicán a „Krassói osztály“ alakuló gyűlésén központunk képviseletében *Dr. Balogh Ernő* főtitkár elnökölt. Üdvözölve a megjelent nagyszámú közönséget, felkérte *Szolnoky Gyulát*, a gazdasági és propaganda szakosztály alelnökét az alapszabályok VII. szakaszának felolvasására, mely után *Szolnoky* ismertette a fiókosztály teendőit. Ezekután a tisztikart és választmányt alakították meg. Elnök: *Révay Kornél*, alelnökök: *Dr. Pop Livia, Klemens József, Oswald Béla*, főtitkár: *Molnár K. Árpád*, titkárok: *ifj. Knoblauch Miksa, Manghelus Aladár*, főjegyző: *Koncz Aladár*, jegyzők: *Cioragariu Virgil, Dávid Mátyás*, pénztárosok: *Gruber Vilmos, Szalay József*, ellenőrök: *Falka Mici, Faller Dezső*, szertárosok: *Brádlér Vilmos, Löwenfeld Dezső*, könyvtáros: *Kertész Ernő*, orvos: *Dr. Funka Károly*, jogtanácsos: *Dr. Szabó József*. — A fegyelmi bizottság elnöke: *Dr. Szathmáry Lajos*, alelnöke: *Dr. Szabó József*, jegyzője: *Ottlik Tibor*. — A fotoszakosztály elnöke: *Hartlauer Odön*, alelnökei: *Enderlin Ede, Oswald Béla*, titkára: *Gruber Vilmos*, jegyzője: *Villiger György*. — A vigalmi bizottság elnöke *Knoblauch Béla*, alelnöke: *Hartlauer Odön*, titkára: *Lindner István*. — Választmányi tagok: *Belgráder István, Belgráder Tibor, Deutsch Rezső, Fleischer József, Fuchs Antal, Hoffmann János, Itteg József,*

Káden Károly, Kovács Ferencz, Liptay János, Mathes Károly, Orth Győző, Seitz Béla, Spieler Mór, Spitzer Tibor, Schweinitzer Rezső, Szerb Gyula, Velcelean Antal és Weipert János.

A közgyűlés után a központ *propaganda előadást* tartott. A közönséget *Koncz Aladár* üdvözlővén, *Molnár K. Árpád* felolvasta Dr. Tulogdy Jánosnak „A turistaságról” írt dolgozatát nagy tetszés mellett. Majd *Dr. Balogh Ernő* igen szép vetített képek kíséretében Erdély és a Bánság csodálatosan szép helyeiről tartott másfélórás szabadelőadást szellemesen humoros közvetlenséggel, mit a közönség hálás tapsviharral fogadott. — Előadás után a Lövészkerthelyiségében a központi vendégek tiszteletére társasvacsora volt.

Sepsiszentgyörgy

Március 11-én (vasárnap) d. u. 4 órakor alakította meg az EKE „háromszéki osztályát” *Sepsiszentgyörgyön*. *Kovács Jenő* a közgyűlésen megjelentek előtt üdvözlő a központ képviselőit: Dr. Tulogdy Jánost, Dr. Balogh Ernőt és Szolnok Gyulát, majd *Dr. Balogh Ernő* a központ nevében viszontüdvözlő a nagy számban megjelenteket s a közgyűlést megnyitja. Körvonalakban ismerteti az EKE célját, feladatát és működési körét. *Szolnok Gyula* felolvassván az alapszabályok VII. szakaszát, *Kümmük József* — a Tenisz Club elnöke — néhány meleg baráti szóval üdvözlő egyesülete nevében az EKE kiküldötteit, majd *Csutak Vilmos* a Székely Nemzeti Múzeum részéről ígér legmesszebbmenő támogatást. Ezután a tisztikar és választmány megalakítása következett. Elnök: *Dr. Fogolyán Kristóf*, alelnök: *Csutak Vilmos*, ügyvezető alelnök: *Kovács Jenő*, titkár: *Dobai Ernő*, pénztáros: *Dézsi György*, ellenőrök: *Csikó Árpád* és *Csánky István*, jogtanácsos: *Dr. Kovásznai Gábor*, jegyző: *Szász Jenő*. Választmányi tagok: *Borenstein Antal*, *Benedek János*, *Benedek Károly*, *Benedek Tivadar*, *Csábos Győző*, *Debreczy Sándor*, *Ferenc György*, *Dr. Kabay Gábor*, *Kiss Gábor*, *Dr. Koczka Árpád* és *Tóth Tibor*. — A választások megejtése után *Dr. Fogolyán Kristóf* elfoglalva az elnöki széket, köszönetet mond a tanusított bizalomért s kéri a tagok támogatását a kitűzendő célok keresztülvitelében.

Este a Székely-Mikó kollégium tornacsarnokában a központ képviselői propaganda-előadást tartottak. A szép számban megjelent közönség előtt *Dr. Duducz Zoltán* baráti szeretettel köszöntötte az előadókat, mely után *Dr. Tulogdy János* „A turistaságról” tartott fel-

ANGYAL DROUGERIA LEITESDORFER.

Az E. K. E.

tagjainak árkedvezmény!

olvasása keretében színekben, gondolatokban rendkívül tartalmas, emelkedett stílusú előadást, melyet a közönség vastapssal jutalmazott. Majd *Dr. Balogh Ernő* „Séta Erdélyben” cím alatt 60 drb. saját felvételű szebbnél-szebb diapositiv vetítése kíséretében Erdély legszebb

Székely csángó család

részeiről tartott hangulatos, finom humorral bőven átszőtt, lebilincselő előadást, kihangsúlyozva azt, hogy Erdély oly természeti szépségekben bővelkedik, melyet bizonyos vonatkozásokban külföldön sem találunk meg. És éppen innen van az erdélyi embernek hűséges ragaszkodása földjéhez. Amde a bemutatott képek csak halvány árnyalatban jelzik azokat a szépségeket és fenséges természeti dolgot, miket Erdély különböző részeiben élénk tár. Így a Csodavár kb. 70 m. magas bemeneti nyílása előtt a valóságban megtorpanunk, az emeletnyi magas, kiálló óriási sziklatömbök borzalommal töltenek el, míg a képen mindez csekélységnek látszik és így tovább. Ezért szükséges az Erdélyben található szépségeknek közvetlen megismerése. — A közönség *Dr. Balogh Ernő* előadását hosszantartó, sűrű tapsal jutalmazta.

Márc. 12.-én *Csikszeredán*, ismétlődik egy a fent említett előadás propaganda célból. Itt az osztály márc. 25.-én alakult meg. A gyűlés lefolyását, valamint a tisztikar névsorát adathiány miatt csak a jövő számunkban hozhatjuk.

A nagyenyedi Pils osztály megalakítása.

Apr. 13.-án központunk képviselőjében Nagyenyeden megjelentek *Dr. Gergely Endre* és *Dr. Tulogy János* alelnökök, *Dr. Balogh Ernő* főtitkár, *Dr. Roska Márton* múzeumigazgató, *Szolnoky Gyula*, a gazdasági- és propaganda sz. o. alelnöke és *Batiz Béla*, ugyanezen sz. o. jegyzője. — Az alakuló közgyűlést este $\frac{3}{4}$ órakor tartották meg a moztiteremmel szomszédos külön szobában *Dr. Gergely Endre* elnökle mellett. Miután *Dr. Gergely* megállapította, hogy az osztályalakulat az alapszabályoknak megfelelően történt (53 a tagok száma) és a közgyűlés határozatképes, üdvözölte az EKE központja nevében a közgyűlést s a jegyzőkönyv vezetésére *Sándor Ferencet*, hitelesítésére pedig Nagy Zsigmondot és Vita Zsigmondot felkérte. Majd röviden vázolta az EKE célját és fontosságát s a turistaság jelentőségét,

illetőleg hivatkozott Dr. Tulogdy János későbbi előadására. Ezután a természetvédelmi bizottság és az újabban megalakított turistaszövetség céljait ismertette és jelezte, hogy az EKE is belépett a szövetségbe. — Az alapszabályokból a vidéki osztályok alakítására vonatkozó §§. nak (18—28§) felolvasása után a kandidáló bizottság elnökéül *Dr. Szabó Andrást*, tagjaiul pedig *Ravay Gyulát* és *Török Feren-*

EKE-kirándulók a Pilis-menház előtt

et felkérve, a jelölések megejtéséig a közgyűlést felfüggesztette. Az ismételt megnyitás után Dr. Szabó felolvasta a tisztikar és a választmány jelölt tagjait. A választás egyhangulag történt. A tisztikar tagjai: elnök *Datky Béla*, alelnökök: *Deák Ferenc*, *Szeidl János*, főtitkár: *Sándor Ferenc*, titkár: *Ráskai Piroska*, jegyző: *Szász Árpád*, főpénztáros: *Unghy Mihály*, pénztáros: *Nagy Zsigmond*, ellenőrök: *Farnos Ella*, *Tóoth László*, orvos: *Dr. Schaum Antal*, ügyész: *Dr. Szabó András*. Választmányi tagok: *Ambrus Dezső*, *Bakó László*, *Bechtholdt Henrik*,

Folyóiratunk nyomás alatt állott, amikor szeretett alelnökünk

Dr. Cseke Vincze

olyan tragikus módon hagyott itt bennünket. Emlékének legközelebbi számunkban fogunk áldozni.

Borsos Endre, Fenichel Endre, Dr. Harmath János, Kaba Géza, Májai Gyula, Názán József, Paulini Róbert, Rapp Károly, Ravay N. Gyula, Schusztér Gusztáv, Szigeti Béla, Török Ferenc és Vita Zsigmond. — *Dr. Gergely* az EKE központja nevében meleg szavakkal üdvözli *Datky Bélát*, mint megválasztott osztály-elnököt és sok sikert kíván működéséhez. *Datky B.* keresetlen szavakban mond köszönetet és kéri a központtámogatását. Ezután a közgyűlést bezárja.

A közgyűlés után közvetlenül megkezdődött a moziteremben központunk propaganda-előadása. *Datky Béla* néhány mondatban kifejezésre jutatta, hogy az EKE nagyenyedi osztálya megalakult és üdvözölte a központ megjelent képviselőit. A propaganda-est keretében *Dr. Tulogy János* „A turistaságról” olvasott fel, *Dr. Roska Márton* „A munka” címen tartott előadást, *Dr. Balogh Ernő* pedig diapositívek vetítése mellett „Erdély legszebb részei”-ről beszélt. Mindhárom előadó értékes előadását a közönség — melynek soraiban a Bethlen kollégium tanuló ifjúsága is jelen volt — hálás tapsokkal jutalmazta. A „Medvevadászat a Kárpátokban” c. film levetítése után a propaganda-est befejezést nyert. (Dr. G. E.)

Titkári beszámoló az 1933 évről az EKE 1934. ápr. 15-én tartott közgyűlésén.

(Helykimélés céljából az eredeti beszámólónak kivonatos közlése.)

Ezt a közgyűlést a vezetőség eredetileg valamely vidéki osztály székhelyén szerette volna megtartani. Nemcsak alapszabályunk ad erre jogot, de szinte parancsolja is az erkölcsi célszerűség, hogy legalább ilyen alkalmakkor keressük fel vidéki testvéreinket, kiknél közgyűlésünk ünnepélyesebb keretek között folyhat le s akiknek mikor udvariasan így megadjuk az alkalmat a közelebbi megismerkedéshez s a közgyűlésen való megjelentetésük alapszabály biztosította jogukhoz, köztünk ez a kapcsolatot, a testvéri összetartozás érzését oly nagy mértékben szilárdítja, hogy az az egyesületnek föltétlen súlyos erkölcsi tökélet jelent.

A mult áldatlan széthúzásának gyenge visszhangja képpen azonban hallatszottak olyan hangok, mintha a vezetőség a felelőség elől vidékre akarna szökni. Ime nem szökött meg. Az után sem kutatott ugyan, hogy a gyanúsító szavak honnan jöttek, de elvárja, hogy annak a hangnak itt a nyilvánosság előtt is legyen bátorsága megszólalni. Gondolkodásunkat, irányunkat, működésünket szívesen ráteszszük a szigorú, de tárgyilagos kritika rostájára, de a kútmérgezőknek közülünk pusztulniok kell!

Sem a fenntartó gyáva meggyanusításnak, sem nemesen hidalóbuó szerzőjének egyébként különösebb jelentősége nincs, mert ma egyesületünkben példás a rend és az egyetértés és a már már ve-

* „Séta Erdély szépségei között”.

szélyben forgó egység helyreállítása az elmúlt év legörvendetesebb eseménye.

Vidéki osztályaink szaporodása, új irányú működéseinek beindításának szükségessége, a múltban elhanyagolt régi ügyeink tisztázása fokozottabb adminisztrációt követelt, melynek zavartalan lebonyolítása végett Baczoni Géza tagtársunk személyében havi 1000 lei tiszteletdíjjal kiegészítő munkaerőt vettünk fel. Intézkedtünk, hogy postán érkező küldeményeink a múlt tapasztalatain okulva avatatlan kezekbe ne kerüljenek.

Tartottunk 7 választmányi és 4 tisztikari gyűlést, iktattunk 1507 aktát. A tavalyi 2025 számmal szemben ez azért kevesebb, mert az ugyanazon tárgyú ügydarabokat (pl. körlevél vidéki osztályainknak, illetve a központ egyes szakosztályainak) az összes címzettnek ugyanazon szám alatt küldtük el.

A múlt év végén Zilahon is beszerveztük vidéki osztályunkat. Ezzel vidéki osztályaink száma a lugosi titkárságot is beszámítva 11-re emelkedett 678 össztagléttszámmal. A központ taglétszáma 386, vagyis az EKE-nek az 1933 év végén összesen 1064 tagja volt. Ez a múlt évi titkári jelentésben szereplő 1173-mal szemben 109 tagszám csökkenést jelent. Minthogy a múlt évben vidéki osztályainknál még emelkedett is a létszám 91 taggal, tehát a veszteséget csakis a központ szenvedé 200-zal. Ez megdöbbentően szomorú jelenség volna, ha nem tudnánk kellőleg tisztázni a következőkkel. Mikor az előző rezsimtől örökölt rendkívül zavaros tagnyilvántartás rendezéséhez fogtunk, ki-tűnt, hogy sok tagot fel se lehet kutatni a hiányos lakáscím hiányában, némelyek nem is tudnak róla, hogy ők valamikor beléptek volna, sokan pedig mikor tagdíjukat kértük, kiléptek munkanélküliségükre való hivatkozással s ezek legnagyobb részéről egyébként kiderült, hogy különben sem fizettek már régen (sőt részben sohasem) tagdíjat. Minthogy nincs értelme a tagnyilvántartásban a múltat követve olyan egyéneket csupán ballasztként szerepeltetni, akik ismeretlen helyen tartózkodnak, akik tagságukat el sem ismerik, sőt talán, akik egyáltalában nem is léteznek: ezért a most ujonnan felfektetett nyilvántartásba csak a fizető és ismert lakcímű tagokat vettünk fel. Egyébként e tekintetben teljes igazolásunkra szolgál az a rikitóan kedvező tény, hogy a központba, dacára ennek a 200-„tagvesztéség”-nek, az 1933 évben mégis 12360 lejjel több tagdíj folyt be, mint a 200-zal több tagot feltüntető 1932. évben.

Turista barátok!

Turista, sí, sport, valamint bárminő férfi ruhákat jól és olcsón készít

Petkes szabósága

Cluj, P. Unirii 22. szám.

Tagjaink sorát a halál sem kímélte meg. A múlt év jun. 20-án kísértük utolsó útjára Dr. Tompa Kamil volt alelnökünket. Temetésén az egyesület nevében Dr. Páter Béla elnök és szűkebb körű turista barátai részéről Merza Gyula tb. főpénztáros vett búcsút tőle. Meghaltak még Somlyai Mihály és Nulinek Viktor. Örökre elköltözöttjeink emlékét kegyelettel őrizzük.

Egyesületünket képviselték a múlt évben: Dr. Tulogy János alelnök a Cortina d'Amperró-i nemzetközi turista kongresszuson, Dr. Balogh Ernő főtitkár a csiki turista társaságnak (ma már vidéki osztályunk) az Egyesikőnél tartott menházünnepélyén, Öfelsége II. Carol király tiszteletére a sport egyesületek által rendezett banketten meghívásra Dr. Páter Béla elnök s ugyanézen alkalommal kerékpáros szakosztályunk a sportfelvonuláson. A természetvédelmi bizottságban (Comisia pentru protectia Monumentelor Naturii) Dr. Ferenczi Sándor szerkesztő állandó képviselőnk. A Sepsiszentgyörgyön tartott kiállítás turista csoportjában kiállított kollekciójával az EKE aranyérmét és díszoklevelet nyert. A kiállítás rendezésében a főérdem Orosz Endre tb. főtitkáré, aki az ugyanitt kiállított hasonló gyűjteményével szintén ugyanolyan kitüntetést kapott.

Tartottunk a múlt évben 10 propaganda előadást, melyek közül 8 vidéki osztályainkra esett. Előadásainkon összesen mintegy 4500—5000 hallgató volt jelen. A vidéki előadásokra az előadókat Batiz Béla tagtársunk volt szíves saját autóján kivinni, csupán csak az elfogyasztott benzin árának megtérítése ellenében. Előadók voltak Dr. Balogh Ernő, Orosz Endre, Dr. Roska Márton és Dr. Tulogy János. Tartottunk még Dr. gr. Logotteti Oroszt volt elnök szíves fáradsággal előkészített rendezésében egy jól sikerült hangversenyt és több lelkes tagunk odaadó munkáját eredményesen megháláló turista napot a Bükben.

Folyóiratunk, az Erdély a múlt évben 6 számban 8 ív terjedelemmel zavartalanul jelent meg. Változás csak annyiban történt, hogy a szerkesztői tisztséget időközben Orosz Endrétől Dr. Ferenczi Sándor vette át. Eredményesen munkálkodtunk lapunk részére hirdetések gyűjtésében. Folyóiratunk expedálásának nagy munkájáért Pápay Zoltán tagtársunknak tartozunk köszönettel.

Múzeumunkat a múlt évben 985 felnőtt és 480 iskolai tanuló látogattal. Leltára a múlt év végén 6952 tételszámmal zárult. Óriási érték és sok tekintetben pótolhatatlan kincs ez a ránk maradt örökség, melynek gyarapítása, de legalább is épségben való megőrzése felelősségteljes feladatunk. Sajnos, az anyagiak hiányán kívül a termék tuzsufotsága a konzerválást még nehezebbé teszi úgy, hogy e tekintetben egyesületünket súlyos gondok nyomják. A bajt még súlyosabbá teszi az épületnek, de különösen a tetőzetnek már tovább nem halasztható alapos renoválása. Szerződésünk értelmében ez a feladat azonban a városra hárul s természetesen mindent elkövetünk, hogy erre a célra a városi költségvetésben már régebben is felvett összeg rendeltetési helyére fordíttassék.

Vagyonunk másik jelentős részét könyvtárunk teszi, melyben hogy végre rend lett ez Orosz Ferenc főkönyvtárosnak és Gebefügi András könyvtárosnak hónapokig tartó és oly sok fáradságot igénylő munkájába került, hogy ezért nekik a legnagyobb köszönettel és hálával kell adoznunk. A tőlük felvett új leltár szerint könyvtárunkban jelenleg van 2212 mű 401 kötetben 144.840 lei becsértékkel.

A ponori és pilisi régi menházunk tulajdonjogára vonatkozó adatokat sikerrel gyűjtjük abban a reményben, hogy habár ezek idegen területen épültek, e ma is meglevő épületekért legalább valami ellenértéket kapunk. Kányafői nem jövedelmező telkünket, melynek ránk maradt 8000 lej adóhátráléka részben még ma is nyom, eladóvá tettük, hogy rajta a Bükkben építendő új menházunk részére vásároljunk telket. Jelenlegi bükki menházunkba a megnövekedett forgalomnak és új kívánalmaknak megfelelően 25.000 lej értékű beépítést eszközölt.

Egyesületünk iránti bizalmat és szeretetet nemes adományokkal a múlt évben is kifejezésre juttatták. Merza Gyula tb. főpénztáros 11 könyvet, Dr. Gyalui Farkas „Irodalmi munkásságom 1882—1933” c. munkáját, Balázs Ernő 3 könyvet, Kelemen Lajos br. Orbán Balázs fényképét, Czirják Károly 2 térképet, Ferenczi Sándor 17 különböző negatív lemezt, Cserey Árpád 1 fakulacsot és 1 börmérőt, Dr. Bod Péter egy régi kéziratot, Puskás Béláné egy régi vadászskürtöt és Mészáros Lázár fényképét ajándékozta egyesületünknek. Néhai Tompa Kamil hagyatékából 13 apróbb tárgy került birtokunkba. Halászi Sándor közvetítésével Szentgyörgyi István hagyatékából egy magyar attila mellénnyel, egy vadásztáska és 2 dohányzacskó jutott hozzánk a nagy színművész ereklyéjeként. A magyarvistai ref. nőszövetség egy 35 darabból álló nagyon értékes himzés minta sorozatot ajándékozott, Dr. Ziegler Károly pedig több becses régiséget. Mind a két helyről kapott értékes adományt Herepey János lelkes munkásságú múzeumőrünk ügybuzgósága szerezte meg. Dr. Balogh Ernő főtitkár, Percel Attila főpénztáros és Polareczky Dániel titkár lemondtak jelen közgyűlésig járó s együttesen 8000 lejt kitevő tiszteletdíjukról. Köszöni egyesületünk mindannyiuknak a példát s azt, hogy tettükkel is bizonyították annak az átérzését, hogy a nemes cél felül áll az anyagiakon s hogy adományuk csak cserét jelent: muló anyagit adtak nem muló háláért.

Vízmentes, vihar és szélkabátok valamint minden-
sport öltönyök legolcsóbb beszerzési forrása, készen nemű turista- és
és méret után

RUBIN S. A. cég

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 29.

Turista szakosztályunk mult évi tevékenységéből kiemelendő, hogy a bükkí turista terület valósággal elvadult útszínjelzésének a kaoszában rendet teremtett. Lebonyolított 56 gyalogos és autos kirándulást 869 résztvevővel, 6440 km. megtett összuttal. Főrendezője volt a turistanapnak Kacsó Tivadar, szakosztályi alelnökkel az élen. A kerékpáros szakosztály 16 kiránduláson 87 résztvevővel, összesen 1367 km.-t tett meg. Eredményesen szerepelt 4 kerékpáros versenyen. A síszakosztály tanfolyamot tartott, volt 10 egynapos és 3 kétnapos kirándulása 290 résztvevővel. A fotoszakosztály készített 27 diapozi-tívet, sepsiszentgyörgyi kiállításunkhoz pedig több szép turista jellegű fényképpel járult. Tagjai résztvettek a marosvásárhelyi osztályunknak fotoversenyén, ahol igen szép eredményt értek el (I díj Manouschek Ottó és ifj. Orbán Lajos, II. Balázs Ernő, III. Pápay József, oklevél Balázs Ernő, Jámbor Miklós és Tóháti László). Még élénkebb tevékenysége remélhető a folyó év májusában Kolozsváron rendezendő fotoversenye hatásaképen. Fürdőügyi szakosztályunknak sajnos tavaly is csak kerete volt meg, de reméljük, hogy szintén tevékeny munkába fog, mihely fürdőinkkel a közelebbi kapcsolatot sikerül felvenni.

Múzeumi szakosztályunk munkája a kényszerű helyzet miatt jóformán csak abban merült ki, hogy már meglévő anyagunkat a romlástól megóvja. Lelkes muzeumi igazgatónk Dr. Roska Márton ugyan tervbe vette egy olyan kurzus tartását, melyen kiképzést nyernének szerte járó turistáink arról, hogy tájékozodva legyenek utjukban látott s néprajzi gyűjteményünkbe való tárgyokról és azok muzeális értékéről, hogy így általuk tömegesebben juthatnánk új anyaghoz, de ilyen irányú kurzusnak a viszonyok egyelőre nem kedveztek. Gazdasági és propaganda szakosztályunk a 10 propaganda előadás rendezésével, a vidéki osztályok ügyeinek intézésével, ujak alakításával, birtokviszonyaink tisztázásával, hasznos és célszerű összeköttetések létesítésével, kedvezmények kijárásával stb. igazán hatalmas munkát végzett. A már tavaly beindított és szívós kitartással folytatott utána-járásának örvendetes eredménye — melyet tulajdonképen csak ez évben ért el, — hogy tagjaink végre a CFR. vonalain (legalább 3 együttutazó) 33% utazási kedvezményben részesülnek.

Egyesületünknek propaganda céljából hathatós és előzékeny segítségére volt a helybeli sajtó, melyért lekötelező hálával és köszönettel tartozunk. A sajtóval kapcsolatban köszönet illeti meg Dr. Gergely Endre gazd. és prop. szakosztályunk páratlan buzgóságú elnökét is, aki előadásainkról s az egyesület egyéb fontos tevékenységéről ki-merítő és eleven tudósításokat írt a lapok számára.

Egyesületünk országos jellegű. Ne feledjük tehát, hogy mi az u. n. kolozsvári központ nem vagyunk csak önmagunkban és önmagunknak élő izolált egység, hanem csak irányító tagja egy a törvényes keretek között nagyra kiépítendő turista egyesületnek.

Nem olyan törzs vagyunk, melyre a vidéki osztályok csak cifra-ságként vannak lazán ráaggatva, hanem vidéki os:tályainkat gyöke-reinknek kell tartanunk, melyeket ápolni és terebélyesíteni elsőrendű

feladatunk. Vidéki osztályainkat biztosíthatjuk, hogy kitűzött célunkból fakadó eme alapelvet szem elől nem tévesztjük. Vidéki osztályaink száma a múlt év végén 10 volt. Közülök egyedül a bánffyhungyadi a feltűnően vérszegény, melynek azonban ott speclálisan helyi jellegű gazdasági oka van. Valamennyi többiben azonban pezsgő életerő van s ha közülök egyik másik nagyobb teljesítményt nem is mutat fel, ezt az adott viszonyok között, kevés és nem is igen szaporítható taglétszámával nem is teheti.

Elnézését kérjük vidéki osztályainknak, ha szintén a térszükére való tekintettel róluk is csak kivonatosan számolhatunk be.

Legnagyobb, legtevékenyebb kétségtelenül a 200 tagot számláló aradi „Czárán Gyula” osztály, mely a múlt évben rendezett 63 kirándulásával majdnem elérte a központ hasonló tevékenységét, 105 km. hosszú útszínjelzésével pedig messze vezet előttünk. Felszerelését 2575 lei értékű tárggyal szaporította, hasonló értéket képviselnek azok a tárgyak, melyek ajándékozással kerültek birtokába. A fenti tárgyak egy részével kaszójai menházát rendezte be.

Marosvásárhelyi „Marosszéki” osztályunknak 144 tagja van. Rendezett 56 kirándulást s foglalt két forrást a Kelemen havasokban. Több izben szolgált tanáccsal és vezetőkkel idegen, sőt a Regátból jövő turistáknak is. Egy turista matinén és több teaestélyen kívül rendezett egy nagyszabású országos fotoversenyt és kiállítást is. Könyvtárát és egyéb felszerelését 2500 lei értékű tárggyal szaporította,

A nagybányai „Gutin” osztály tagszáma 80. 19 kirándulást vezetett és 26 km. útvonalat színjelzett. Rendezett 1 turista matinét. Színjelzésre 1614 lei, felszerelésekre 2911 lejt fordított.

A dévai „Hunyadmegyei” osztály tagszáma 72. 9 kirándulást rendezett. Egyelőre csak propagandát fejtett ki a helyi lapokban s a kirándulásokon felvett fényképek kifüggesztésével. 4400 lejt kitevő készpénz vagyon azonban a később megállapítandó turista alkotások költségeinek fedezésére vár.

A dési „Szamosmegyei” osztály tagszáma 54. Összesen 18 napra terjedő 6 kirándulást vezetett. Rendezett egy EKE szilveszterestélyt és két ismeretterjesztő előadást. A Ciblesre vezető útszínjelzés és fent egy kisebb menház építése az 1934 év programjába van felvéve. Beruházásokra 1102 lejt fordított.

A szászrégeni „Kelemen” osztály tagszáma 49. Rendezett 6 kirándulást s a kirándulásokról mintaszerű turistanaplót vezetett. Tar-

FÉNYKÉPÉSZETI CIKKEK,

gépek, lemezek, papírok, vegyszerek és minden hozzávalók
állandóan nagy választékban és olcsó árban az

EMKE DROGÉRIÁBAN

CLUJ—KOLOZSVÁR,

tott turavezető tanfolyamot s rendezett 2 turista előadást (az egyiket iskolai tanulók részére).

A tordai osztály taglétszáma 46. Rendezett 10 kirándulást és 2 turista matinét. Nagy propagandát és tevékenységet fejtett ki a most épülő Torda-hasadéki menház érdekében, energiáját főként ebbe fektette.

A máramarosszigeti osztály létszáma 33. Rendezett 11 kirándulást. A zilahi osztályunknak 50 tagja van. Mindenképen elevenen induló tevékenységéről csak jövőre számolhatunk be, mivel csak a múlt év végén alakult.

Meleg testvéri köszönetét küldi a központ nemes céljainkat megértő, velünk ez irányban buzgón munkálkodó vidéki osztályainak s kéri azok sokat fáradozó vezetőségét és derék tagjait, hogy közös érdekeink és ideáljaink megvalósításának nagy munkájában továbbra is mellettünk legyenek, mint szívvel-lélekkel igazi turista testvérek.

De ezt kérjük idevaló tagtársainktól s egyesületünk iránt érdeklődő jóakarató barátainktól is. Mindenkitől t hetsége szerint a legtöbbet, a legjobbat, a legszívesebbet kérjük s így biztosan elérjük mindnyájunk igaz örömeire azt a legnagyobbat, ami mint a végcél szemünk előtt lebeg.

Dr. Balogh Ernő.

Az Erdélyi Kárpát Egyesület

turista szakosztályának kirándulási tervezete az 1934. évre.

Május 1-én.

Gyalogos: Bükkerdő.

6.-án.

Gyalogos: Györgyfalva, Bányabükk.

10.-én.

Autós: Géczyvár.

Gyalogos: Leányvár, EKE forrás, Majláth kút.

13.-án.

Autós: Bonczhida, Doboka, Válaszut, Bá-doki barlang.

Gyalogos: Kányafő, Bácsitorok, Csiga-domb.

20.-án. (Pütkös).

Autós: Jadvölgye, Meziádi barlang.

Gyalogos: Györgyfalva, Kis- és Nagycsolt, Felek, Rákoczy-forrás, Bükki menedékház.

21.-én.

Gyalogos: Szentgyörgy hegy, Szénafüvek, Tekintő.

27.-én.

Autós: Detonáta.

Gyalogos: Majláthkut, Kismagura, EKE forrás.

27-28.-án.

Gyalogos: Tordai-hasadék.

június 3.-án.

EKE. majálissal egybekötött Torda-Hasadéki menház alapkövetétele.

Mindennemű turista felszerelés nagy választékban és a legolcsóbb árak mellett kapható az

ARENA

SPORTÜZLETBEN

CLUJ, PIAȚA UNIRII No. 4.

Tulajdonosok;

MEZEI IMRE és ERDŐS LÁSZLÓ

- 8.-án.**
Autos: Rekető, Nagymagura.
Gyalogos: Szénafüvek, Pokolköz.
- 10.-én.**
Autos: Runki-szoros.
Gyalogos: Géczyvár.
- 17.-én.**
Autos: Járavize, Dobrin.
Gyalogos: Szamosfalva — iszapfürdő.
- 24.-én.**
Autos: Hideghavas, Testes, Prislop.
Gyalogos: Plecskavölgy, Dumbrava, Gorbóvölgy, EKE. forrás.
- július 1.-én.**
Autos: Retyczeli vízesés, Félixfürdő.
Gyalogos: Hója, Kányafő, Csigadomb, Báthory-hegy.
- 8. án.**
Autos: Gyergyóremete és környéke.
Autos: Tordaisósfürdő.
Gyalogos: Leányvár, Vízművek, fürdés.
- 15.-én.**
Autos: Rekető, Dobrin havas.
 „ : Szováta fürdő.
Gyalogos: Majláth kut, Páter forrás, EKE. forrás.
- 22.-én.**
Autos: Bádoki barlang.
 „ : Félix-, Püspökfürdő.
Gyalogos: Vízművek, fürdés a Szamosban.
- 29.-én.**
Autos: Remetei sziklaszoros, Nagyenyed.
 „ : Marosujvár.
Gyalogos: Szépasszonyvendéglő, Gerincz út, Túr.
- augusztus 4—6.-án.**
Autos: Szamosbazar.
 „ : Püspökfürdő.
Gyalogos: Hója, Csigadomb, Vízművek, fürdés.
- 12.-én.**
Autos: Czegei-tó, Mezőség.
 „ : Szováta.
Gyalogos: Lombi-tető, Papfalva, Hétölesfa.
- 19.-én.**
Autos: Hidegszamos, Riskavölgy, Rekető.
Autos: Tordai sósfürdő.
Gyalogos: Bükkerdő, Mikestető, Páter forrás.
- 26.-án.**
Autos: Szolcsvai búvópatak.
 „ : Félix-, Püspökfürdő.
Gyalogos: Pokolköz, Tekintő, Koródi erdő.
- szeptember 2.-án.**
Autos: Dregánvölgy, Biharfüred.
 „ : Marosujvár.
Gyalogos: Vízművek, fürdés a Szamosban.
- 9.-én.**
Autos: Cibles, Magyarláros és környéke.
Gyalogos: Plecska-völgy, Szt.-János kút, Dumbrava, Árpádesücs, Majláth-kút.
- 16.-án.**
Autos: Tordai hasadék.
 „ : EKE. forrásig (vissza gyalog).
- 23.-án**
Autos: Nagykapus, Pányiki szoros.
Gyalogos: Pokolköz, Tekintő, Lombi erdő.
- 30.-án.**
Autos: Sebesvár, Vise, Vlegyásza.
Gyalogos: Gorbóvölgy, EKE. forrás, Kismagura.
- október 7.-én.**
Turistanap a Bükkben.
- 14.-én.**
Autos: Túr, Túrihasadék.
Gyalogos: Szt.-János-kút, Árpádesücs, Majláthkút.
- 21.-én.**
Autos: Géczyvár.
Gyalogos: Majláthkút, EKE. forrás.
- 28.-án.**
Gyalogos: Szénafüvek, Apahida, Gerincvándorlás.

Malek József
t. sz. o. titkár

TURISTA JELVÉNYEK

Az E. K. E.-nek gyopárdíszes csinos jelvényei, hasonló kerékpár zászlócskák és arcképes turista igazolványok a tagok részére hivatalos időben az irodában kaphatók. Kirándulások alkalmával az egyesületi jelvények viselését kérjük.

Sziklakarcolatok.

Írta : Ferenczi Sándor*.

Nyíró József tavaly érdekesítően írt a *Balázs Alajos* felfedezte újabb „székely róvásírásos emlékről”, visszhangja azonban mégsem támadt. Kevesen valának, akik törtük a fejünket a kiolvasásán. Most azonban, amikor a sajtó világra röpitette az etruszk írás megfejtésének a felfedezését, egyre-másra jöttek a lázas érdeklődők, akik az etruszk

és székely róvásírás kapcsán szobbnél-szebb feltevéseket alkottak, nemcsak az írások, hanem természetesen a két nép rokonságát illetően is.

Felesleges bővebben megindokolnom, hogy nemcsak a két nép, hanem még a két írás között sincs semmi közelebbi kapcsolat. Azért mégsem szídom az ábrándozókat. Inkább örvendek: felbuzdulásuk talán hasznos is. Legalább időszerű hangoztatnom: kutassuk a múltat, de a miénket és hagyjuk a másokét. Elég kibogozatlan kérdésünk és megoldandó feladatunk van, amivel hegymászás közben is foglalkozhatunk és amit kitartó munkával esetleg mi is rövidesen megfejthetünk!

A sziklakarcolatokat érttem ezen a nagyon hasonló feladaton. A legtöbb szakember kényelmes és nem szeret a rengetegben mászkálni. A kirándulók viszont talán erre is teremtődtek, hiszen milyen kiránduló az, akit nem érdekel annak a helynek a múltja, ahol áballag? Mind-egyikünk szívében ott él a titkos vágy: valami újat látni, olyant felfedezni fel, amit még mások nem ismernek?

Ilyenek a sziklakarcolatok. Sokszor a mostani utak mellett, még gyakrabban a ma már elhagyottak mentén, sötét erdők mélyében, a vagy kies hegyi tisztásokon heverő kisebb-nagyobb kötömbökön, néhol egyenként, máshol csoportokban, hegyi patakok, vagy csermelyek part-

Sziklakarcolatok

alján kimagasló sziklaszálakon titokzatos jeleket, különböző ábrákat láthatunk. Nemcsak itt minálunk, hanem mindenfelé az egész földön. Vannak közöttük harci jelenségek, csónakok kezdetleges körvonalai, ember- és állatalakok, stb. A legősibb időktől elkezdve egész napjainkig mindig akadt olyan ember, aki így örökölte meg a lelkét betöltő gondolatokat és elégtette ki művészi hajlamait.

Rövidek, de sokatmondóak. Soknak tudjuk a korát, jelentését, de vannak közöttük megfejtetlenek, rejtélyesek is. Az ismert és határozott betűs sziklafeliratokat természetesen könnyű kiolvasni. Nem így a különböző ákom-bákomokat, ahol igen gyakran még a tudósok bicskájja is boletörök.

Effélék pedig szép számmal akadnak minálunk is. Így a Gyergyóditró melletti Tászk-tetőről *dr. Kovács István* gyűjtött össze igen gazdag anyagot. Ebből az egyik kövön levő jegyeknek kiterített rajzát mi is bemutatjuk. Az anyag csekély volta miatt

* Két Ferenczi Sándor van: egyik archeologus, míg a másik naturalista és szerkesztő.

nem tisztázhatta véglegesen minden vonatkozásukat! Roppant sokat használhatnánk tehát a tudománynak, ha barangolásaink közben feljegyeznénk, ha ilyesmit találunk. Nem kell hozzá csupán jó megfigyelés és szabatos munka. Az egybehordott anyagot aztán majd feldolgozza valaki s megleli nyitjukat.

Ha tehát ezentúl kirándulunk — főleg Székelyföld havasai rejtenek magukban hasonló emlékeket — és ha ilyen köre akadunk, katonai térképünk alapján jegyezzük fel szabatosan hollétét, esetleg jelöljük is meg rajta. Természetesen, ha több van, akkor igyekeznünk kell egymásközi viszonyukról minél hívebb helyszínvázlatot készíteni, feltüntetve az egymástól való távolságaikat, világítják szerinti irányukat, meg a felmérés alapjául szolgáló kiinduló pontnak a katonai térképen való helyzetét is.

Azután egyenként megmérjük a kötömbök hosszúságát, szélességét, vastagságát. Leírjuk alakját, meghatározzuk anyagát. Megfigyeljük: melyik része szenvedett többet és melyik kevésbé az időjárástól és ha van lemezünk, le is fényképezzük.

Ekkor letakarítjuk a kő ama részét, amelyen a felirat, vagy egyéb érdekes karcolat van. *De nem bícsokkal, törkessel, vagy bakancsunk talpainak a szegeivel dm, mert minden éles, hegyes fémesszközzel való húzogatás csak meghamisítja az eredetit.* Mossuk le a mohát, a kőre tapadt földet, vagy fakéssel, az amúgyis velünk levő száraz sárkefével takarítsuk le. Ha már egészen élesen látszanak a betűk, vagy karcolatok és a kő is megszikkadt, lefényképezzük egyenesen szembe, illetve ha a kő kerek és a rajta levő karcolatok körben mennek, akkor megfelelően több oldalról, de ilyenkor — vagy csak az alsó, vagy csak a felső oldalt — mindig jelöljük meg valamilyen módon a köveknél folytatólagos sorszámokkal, csoportos köveknél azon kívül melléért betűkkel is (1/a, 1/b, 2/a, 2/b). E jelzéseket okvetlenül megörökítjük jegyzőkönyvecskénkben, nehogy odahaza aztán összekeverve egyesítsük a képeket. A részletek fényképezésénél arra is kell ügyelnünk, hogy a folytatásoknál az előző felvétel széléből mindig ismétlődjék egy kevés, mert ezzel is biztosítjuk az összeállítás helyességét.

Amíg a kő szikkad, a fennebb már körvonalazott adatok mellé lemásoljuk — megjelölve hosszát és szélességét — a feliratot, a jegyeket úgy, ahogy ott vannak. Nem baj, ha nem is tudunk nagyon jól rajzolni. A gyengébb rajz is jó, legalább emlékeztetőül. Külön feljegyezzük az egyes betűk, jegyek, alakok nagyságát is híven megjelölve készítési sajátságait is: alig bemélyedő, többé-kevésbé határozatlan felületű karcolatok, mélyebb, jellegzetesebb vésések, vagy pedig határozott, félreismerhetetlen faragások-e? Egyszerűen bemélyített vonal adja a betűt, rajzot, vagy pedig tulajdonképpen két illyentől közrevett szallag? De csak a biztosan megállapíthatókat jegyezzük fel folytonos vonallal. A kevésbé tiszta, inkább csak sejtett részeket csupán kipontozzuk. Aprólékosan megfigyeljük még: valamelyik jegynek a vonalai nem mennek-e át egy másikon? Ha igen, melyik (melyek) van felül és melyik (melyek) alól? Az utóbbi körülményekből ugyanis minden kétséget kizáróan megállapíthatjuk az egymásközi viszonylagos korukat.

Az összegyűjtött anyagot aztán vagy sajátmagunk közöljük, vagy hozzáértő szakemberhez juttatjuk el. Mindkét esetben igen jól dolgoztunk. Eltekintve ugyanis, hogy az emlékek rendszeres gyűjtése közben esetleg rendkívül nevezetes és jelentős emlékeket is fedezhetünk fel, de a minél nagyobb anyag összegyűjtésével roppantul szolgáljuk a tudományt is.

Helyesen tesszük, ha a környékbelieket kikérdezzük és figyelmeztetjük az illető emlék jelentőségére s hogy óvják azokat és ne rongálják. Érdemes esetekben haladéktalanul értesítsük a legközelebbi múzeumot, hogy még idejében megmenthesse azokat.

Sok anyag szükséges, hogy kellően tisztázhatassuk e rejtélyes emlékeket. A néptani rendes feliratokon, jellegzetes állat-, vagy tárgyábrázolásokon kívül nagy számmal vannak tulajdon jegyes, határt-jelölő karcolatok is, de vannak esetleg vallásos jelentőségű, többé-kevésbé misztikus jegyek, sőt egyenesen fantasztikusok is. Némelyikről sejtjük, legtöbbjükéről fogalmunk sincs: kik, mikor csinálták? Abból, hogy nálunk a 1-gtöbb a székelyek lakta vidéken fordul elő, azt következtethetni, hogy tőlük származnak. Ámde más nép is húzódtott vissza e hegyekbe, tőlük is eredhetnek. Hogy melyik a helyes, ma nem dönthetjük el. Ha azonban kiránduló társaink szorgalmasan összegyűjtik és közlik a nemű megfigyeléseiket, remélem, megtaláljuk nyitjukat és ezzel a kiránduló társaink nemcsak az egyetemes tudománynak, hanem a magyarságnak is igen jól szolgáltak.

HIREK

Fejedelemi adomány a Torda-hasadéki menház felépítést céljaira

Alig hangzott el Dr. Balogh Ernő érdemes főtitkárunk hívó szózata, már is egy olyan adakozó jelentkezett *Bors Mihály* szindi földbirtokos személyében, aki a Torda-hasadék pontján levő ingyen telkén kívül

40.000 Lei

készpénzt adományozott a menedékház építési céljaira. Ez az igazi lélekkel megajánlott összeg méltán

megérdemli fokozottabb figyelmünket, mert a mai világban kevés ilyen emberre mutathatunk rá, aki ennyire szívén viselné egyesületünk valamennyi tagjának az érdekét. Ez alkalommal félre a kicsiny hitűekkel, akik nagy kamat reményében veszendő pénzüket siratják. Ime Bors Mihály példát állított fel nekünk: ne mindent magunkért, hanem a közcélokért is hozunk áldozatot.

A gyéresi sodronyipar részvénytársaság 1934. ápr. 26-án kelt 8523. sz. leiratában tudomásunkra hozta, hogy 18 000 (tizennyolcezer) kgr. lágývasat ajándékoz a Torda-Hasadéki menház építési szükségleteire. Nem akarjuk a 18,000 kgr. vas árát leiekre átszámítani, nem a pénzt akarjuk megköszönni, hanem a gyár vezetőségének igazi magasabb emberi célokot is átértékelné tudó vezetőire akarunk reámutatni, akik ezen tettükkel nemesen érző, közért áldozatkész lelkükről tettek tanubizonyyságot.

Az Erdélyi Kárpát Egyesület részére 1934. április havában a következő tagok tettek 1000 leies alapítványt a Torda-Hasadéki menház építési költségeinek előteremtése céljából, miáltal az EKE. alapító tagjai közé léptek:

Dr. Páter Béla	1000 Lei
Dr. Balogh Ernő	1000 „
Dr. Ferenczi Sándor	1000 „
Perczel Attila	1000 „
Malek József	1000 „
Kacsó Tivadar	1000 „

Szolnoky Gyula	1000 „
Dr. Tulogdy János	1000 „
Szöcs Edéné	1000 „
Dr. Szentkirályi Samu	1000 „
Király József	1000 „
Miklós Lajos	1000 Lei

Itt megjegyezni kívánjuk azt, hogy aki ez évben *részletekben is* 1000 leit befizet, az nem kell többet az évi tagsági díjat, 120 leit fizetnie, hanem élete végéig élvezzi az Egyesület által nyújtott előnyöket pl. kapja az „Erdély“ c. folyóiratot, jelenleg élvezzi a 33 százalékos CFR vasuti kedvezményt, a vasuti igazolvány (carnet) egyuttal személyazonossági igazolvány is, aminővel csak állami hivatalnokok rendelkeznek. Végeredményben az, aki még nem fizette be ez évi tagdíját, 1000 lei egyszeri vagy ezévi részletekbeni lefizetésével pénzét komoly célokért gyümölcsözően helyezheti el.

Az EKE. propaganda és turista szakosztálya május 19—20—21 turista vándorülés-sel kapcsolatos kirándulást rendez a Gutinra és a Rozsáj-ra. Bővebbet napilapokban fogunk közölni.

Torda-hasadéki menházunk. Tagtársaink szíves figyelmébe ajánljuk lapunk más helyén közölt „Tagtársainkhoz“ c. felhívást s felkérjük egyesületünk minden megértő és lelkes tagját, hogy menházunk építési céljára a gyűjtésben segítségünkre legyen. E célt szolgáló gyűjtőiveket megkeresésre a központ azonnal küld. A már kint levő gyűjtőiveknek beküldését kérjük a gyűjtött pénzzel együtt, melynek vételével új gyűjtőiveket küldhetünk. A beküldött adományokat és gyűjtéseket folyóiratunkban nyugtázzunk. Tájékoztató végett közöljük, hogy a jelzett menház építését most kezdjük a tordai hasadék kijáratánál, az EKE régi elpusztult menháza helyén. Teljesen kőből épült egyemeletes menház lesz. Építésében Bors Mihály szindi földbirtokos 40.000 lei fejedelmi adományán és ingyen telkén kívül hozzájárulnak még részint kedvezményes áron, részint ingyen adott építési anyagokkal a tordai mészegető-, cement-, tégl- és sodronygyárak. Az eddig e célra már biztosított pénzen kívül még körülbelül 100.000 lei előteremtése szükséges. A menház tordai osztályunk érdekkörzetéhez fog tartozni s jövedelme más érdekerületeken építendő menházak alapjául szolgál.

Az oravicai (krassói) osztály megkezdte működését. Örömmel jelenthetjük, hogy a febr. 18.-án megalakított oravicai osztályunk máris elevenen működik. Minden szerda este baráti összejövetelt tartanak. Április 14.-én jól sikerült táncestélyt rendeztek, midőn a terem falait sok száz szebbnél-szebb kirándulási képekkel, az EKE. fehér gypáros nagytöltött jelvényeivel, szenzációs turisztikai plakát rajzokkal és stílszerű felszerelési

tárgyakkal díszítették. Az estély tiszta jövedelmét felszerelési alapra fordítják. — Előadást tartottak az első segélynyújtásról. A húsvéti ünnepek alatt 3 napos hosszabb és több kisebb kirándulást rendeztek. Minden vasárnap rendez ezenkívül a fiók rövidebb turákat. — Szorgalmasan dolgozik a fotoszakosztály s nagyban készül a kolozsvári fotoversenyre!

E helyen kérjük vidéki osztályainkat, hogy nevezetesebb eseményeiről az EKE központját értesíteni sziveskedjenek, hogy a kolozsvári hírlapokban, valamint az „Erdély“-ben való közlés végett propaganda szakosztályunknak kellő időben rendelkezésére bocsáthassunk.

Az EKE. régi folyóiratainak és kiadványainak kimutatása.

1895-ik évf.	1-12 szám	6 füzet	50 drb.	á	100 lei
1897-ik	1-12	8	89	"	100 "
1898-ik	1-2	"	58	"	100 "
1899-ik	1-12	"	70	"	100 "
1900-ik	1-12	"	311	"	80 "
1901-ik	1-12	"	420	"	80 "
1902-ik	1-12	"	360	"	80 "
1903-ik	1-12	"	205	"	80 "
1904-ik	1-12	"	120	"	80 "
1905-ik	1-12	"	100	"	60 "
1906-ik	1-12	"	53	"	60 "
1907-ik	1-12	"	61	"	60 "
1908-ik	1-12	"	155	"	60 "
1909-ik	1-12	"	178	"	60 "
1910-ik	1-12	"	273	"	60 "
1911-ik	1-12	"	300	"	50 "
1912-ik	1-12	"	231	"	50 "
1913-ik	1-12	"	337	"	50 "
1914-ik	1-12	"	310	"	40 "
1915-ik	1-12	"	378	"	40 "
1916-ik	1-12	"	370	"	30 "
1917-ik	1-12	"	690	"	20 "
1937-33	1-6	"	100	"	60 "

1908 évi különnyomat „Hegyeink Királya“ 20 old., írta dr. Szalay Béla (Nej). 500 drb. á 10.— lei.

1960 évi kiadás „Die Bäder und Mineralwässer“ 248 old., írta dr. Hankó Vilmos 200 drb. á 20.— lei.

1905 évi kiadás „A révi Zichy-cseppkő barlang“ 18 old., írta Czárán Gyula 5.— lei.

1902 évi kiadás „Hunyadmegyei Kallauz“ kötet, 214 old., írta Téglás Gábor. 40.— lei.

1900 évi kiadás „Erdélyi Fürdők, Ásványvizek“ kötet, 210 old., írta dr. Hankó Vilmos 30.— lei.

Tagoknak 20 százalék engedmény.

Május 5-én Aradon Dr. Balogh Ernő és Dr. Tulogy János turistapropaganda előadást tartanak.

A Torda-Hasadéki menedékház alapkövének ünnepélyes letétele június 3-án fog megtörténni.

Legolcsóbb

Legjobb

a

**„STAMPILIEN“
BÉLYEGZŐI**

Cluj-Kolozsvár,
Calea R gele Ferdinand 65.

Szerkesztőbizottság helyszüke miatt valamennyi cikkírónak szives elnézését kéri addig, míg irásait a következő számainkban hozni fogjuk.

Retezatul viitor parc național al României címen egy tudományos értekezlet jelent meg a „Carpați“ I. évf. 12 számában Prof. Dr. Al. Borza, a Természeti Emlékeket védő bizottság elnökétől. A Retyezátról elég turista leírást olvashatunk, azonban alig találunk olyan jellemzést mely turista, természetbúvár, természetbarát igényeit kielégítné. A természet igazi szeretete ragyog ki minden sorából, így nemcsak mint élvezetes útleírás, hanem tudományos értékénél fogva igen jó tájékoztatót nyújt azok részére, akik a Retyezátot közelebbről meg akarják ismerni.

Alakulóban van a Román Turista Szövetség. Az EKE. központi titkársága No 7—934 szám alatt leiratot kapott a Turista Szövetség ideiglenes bizottságától, melyben az EKE. hozzájárulását s egyben vélemény adását kéri. Evégből összehívandó választmányi ülésünk folyó év V. 8-ig választást elfogja küldeni.

Fotó-kiállítás-ra vonatkozó tárgvak és képek nagyszámban érkeznek, lapzártunkkor is már fényesnek ígérkező kiállításra ezuton is felhívjuk tagjaink figyelmét. A fotoverseny eredményét jövő számunkban hozni fogjuk. A fotoverseny több oldalról érkezett kérésre május 15-ikére toltta ki a versenytárgyak beadásának idejét.

Az Erdélyi Kárpát Egyesület értesíti összes tagjait, hogy a CFR. vasuti vonalalon, 33 százalékos utazási kedvezmény nyerésére szolgáló igazolványokat megszerzte és azokat 85 Lei befizetése és 1. drb fénykép beszolgáltatása ellenében a Mátyásházi irodában lehet kapni. Az utazásoknál legkevesebb 3 tag kell együtt legyen.

Elnökség.

Megoldódott a Torda-hasadéki kéményseprő barlang rejtélye. Gyöngyösi István tordai pap versben írta meg egy kis kéményseprőnek barlangban való pusztulását. Ez időtől kezdve szájról-szájra járt a kéményseprő barlang legendája. Folyó év apr. 22-én dr. Tulogy János, György Erzsike, Gebefügi András és Kelemen József kötelekkel felszerelt turista expedicion vettek részt, mely alkalommal Tulogy és Gebefügi bemerészkedett a 40 méternyi mély, 15 méternyi szakaszon függőleges kúrtószertü barlangba. A barlang leírását közelebbről hozni fogjuk

Az Erdélyi Kárpát Egyesület, a tulajdonát képező „Kányafői kilátó“ néven ismert közkedvelt kiránduló helyet eladja. Az 1 és fél holdnyi terület áll: szántó, kaszáló és gyümölcsösből. Alkalmas tennisz és kugli pályák, turista-vendéglő és kilátó torony építésére. Felhívjuk a társaságcsületek figyelmét e rendkívül kedvező vétel alkalomra. Eladása árlejtés utján történik. Kikiáltási ár 25 000.— Lei és némi teher átvétele. Bővebb felvilágosítást az EKE irodában Str. Matei 3. alatt nyujtanak szerdán és pénteken 6—8-ig.

Anyanyelvünk. Magyarországon Kosztolányi Dezső harcot indított nyelvünk megtisztítása érdekében s ebből a célból könyvet is adott ki, „Magyarosan“ címen, amit ott hamarosan szétkapkodtak, igazolva ezzel, hogy rég várt és szükséges cselekedet volt a Kosztolányié. Nálunk, Erdélyben is ideje már megkezdeni a tisztító munkát, mert nyelvünkben sok az idegen elem, szellem. Az erdélyi nyelvtisztító mozgalmat az „Ágisz. Ált. Gazd. Szövetk.“ brassói kulturális szakosztálya indította meg, megbizván négy tagját, hogy a Kosztolányi szerkesztette könyvet a szerző engedélyével „Anyanyelvünk“ címen szerkessze újra és adja ki. Kosztolányitól az engedélyt megkaptuk, sőt előszót is írt az erdélyi viszonyokhoz alkalmazott 160 oldalas könyvecskéhez, mely f. év február havában jelent meg. Az előszón kívül több értékes és érdekes nyelvészeti cikket, idegen szavak — helyes magyarság — nyelvünkbe átmert román szavak — sportszótárt, a M. Tud. Akad. által ajánlott és részint közhasználatba átmert szavak jegyzékét, stb. tartalmazza. Előfizetési ára az „Erdély“ szerk.-nél 25 lej. könyvtárusi forgalomban 35 lei

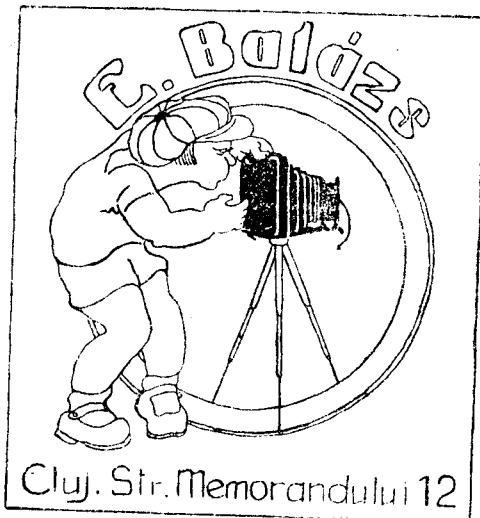
Naponta friss húsneműek és hentesáruk a legjobb minőségben kaphatók olcsó árak mellett

Török Árpád

mészáros és hentes üzletében

Cluj-Kolozsvár,

Reg. Ferdinand 104. Telef. 565.

Fényképészeti cikkek
 Modern műterem
 Fotolaboratorium
 Tompa Testvérek keramikai
 gyár cluj-kolozsvári lerakata

Igazolt EKE tagoknak laboratoriumi
 árakból külön 10 százalék engedmény.

Gilovics és Papszt

fűszer, csemege különlegességek
 üzlete Cluj, Piața Unirii 16. sz.
 Telefon: 206.

Óriási választék finom csemege
 árúban. **Kirándulásra** alkal-
 mas konzervekben, hűtő italok-
 ban és szörpökben.

Morvai Vilmos

csipke-, szallag- és
 selyemáruház

Cluj, Piața Unirii 12.

E. K. E. tagoknak árkedvezmény

Turistáknak

nélkülözhetetlen egy

jó fényképezőgép!

Legmegbízhatóbb beszerzési
 forrás, Erdély legrégebbi fotoüzlete:

Kováts P. Fiai

Cluj, Piața Unirii No 8.

Zeiler József

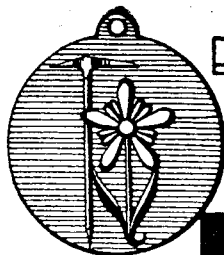
épület és díszműbádogos

CLUJ

Str. Măloasă 4. (Astoriamellett)

Vállal: épület és bádogos munkát Méz-
 pergető-gépek nagyválasztékban.
 Kérjen árjegyzéket.

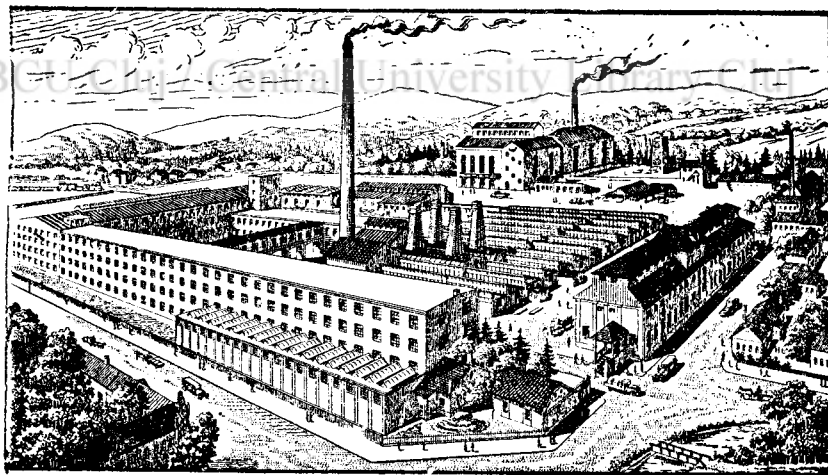

EZÜST ÉS
BRONZ ÉRMEK
PLAKETTEK

VÁMSZER
IMRE
IPARMŰVÉSZ
MERCUREA-CIUC

CSIKSZEREDA

Scherg Vilmos és Társai R. T.

brassói posztó- és divatárúgyarak ajánlják férfiruha és kabát-
kelméiket. Mérsékelt árak mellett elsőrangú gyártmányaikat turista és ruha
kabát szövetek, melyek legfinomabb és kifogástalan kivitelük folytán veteked-
nek minden tekintetben a külföld legjobb gyártmányaival.

Gyári lerakat:

Cluj, Piața Unirii No. 22.